

## МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

Марія Ігнатуша

*Державний університет «Київський авіаційний інститут», Київ*

*Науковий керівник – Лариса Проданова, д.е.н., проф.*

Ключові слова: логістика, система, методика оцінювання, критерії, показники, ефективність.

Вивчення методичних підходів до оцінювання логістичних систем є актуальним з кількох важливих причин. У сучасній динамічній економіці логістичні системи стають все більш складними та інтегрованими, що вимагає досконаліших методів оцінки їх ефективності. В умовах жорсткої конкуренції ефективність логістики стає ключовим фактором конкурентоспроможності підприємств, а її оцінка допомагає визначити слабкі місця або переваги, виявити та мінімізувати ризики. Логістичні витрати складають значну частину загальних витрат підприємства, а оцінка ефективності логістики дозволяє виявити резерви для їх оптимізації. Точна оцінка ефективності логістики є основою для прийняття стратегічних рішень щодо розвитку підприємства.

Будь-яке оцінювання, включаючи оцінку ефективності логістичної системи, обов'язково передбачає використання певних критеріїв та показників. Вибір критеріїв та показників, у свою чергу, суттєво впливає на застосування того чи іншого методичного підходу до оцінювання ефективності логістичної системи. Методичні підходи можуть відрізнятися: спектром та кількістю застосовуваних критеріїв і показників (комплексністю або інтегральністю оцінювання), фокусом оцінювання (на чому саме зосереджується оцінка), обраним інструментарієм (застосування визначених показників потребує різних методів збору та інструментів аналізу даних), часовою перспективою (орієнтацією на коротко- чи довгострокову перспективу), переважанням кількісних або якісних параметрів оцінювання (що потребуватиме економіко-статистичних методів або експертних оцінок), цілями проведення оцінювання (якщо метою є порівняння з іншими компаніями – доцільно застосовувати бенчмаркінг, а при зосередженні на внутрішній оптимізації – процесний підхід).

Ефективність логістичної системи можна визначити як її здатність досягати поставлених цілей з оптимальним використанням ресурсів. Науковці та фахівці в сфері логістики виокремлюють декілька аспектів (критеріїв) ефективності логістичної системи: оптимізація витрат – ефективна логістична система мінімізує загальні логістичні витрати при збереженні необхідного рівня обслуговування; якість обслуговування клієнтів – здатність системи задовольняти або перевершувати очікування клієнтів щодо своєчасності, точності та надійності поставок; швидкість виконання операцій – мінімізація часу від моменту замовлення

до доставки продукції кінцевому споживачу; гнучкість – здатність системи адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, включаючи коливання попиту та ринкові умови; інтеграція – ефективна координація та синхронізація всіх елементів логістичного ланцюга; надійність – стабільність роботи системи та мінімізація помилок і збоїв; інноваційність – впровадження нових технологій та методів для підвищення продуктивності та якості логістичних процесів; екологічність – мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище при здійсненні логістичних операцій; інформаційна прозорість – забезпечення доступності та точності інформації про стан логістичних процесів для всіх учасників системи; оптимальне управління запасами – підтримка оптимального рівня запасів для забезпечення безперебійності поставок при мінімізації витрат на зберігання. Таким чином, ефективність логістичної системи – це комплексне поняття, яке враховує баланс між різними аспектами її функціонування. Оптимальний баланс може відрізнятись залежно від специфіки бізнесу, галузі та стратегічних цілей компанії. Кожен критерій ефективності доповнюється відповідними показниками. Наведемо лише деякі з них. В рамках критерію оптимізації витрат зазвичай застосовуються такі показники як загальні логістичні витрати, витрати на транспортування, витрати на складування, витрати на обробку замовлень, витрати на управління запасами, коефіцієнт витрат на одиницю продукції. Надійність системи може визначатись часом доставки, відсотком своєчасних доставок, кількістю рекламаций від клієнтів. Екологічність логістичної системи можна виміряти обсягом викидів вуглекислого газу на одиницю продукції, відсотком використання екологічно чистих технологій.

### **Висновок**

Вивчення методичних підходів до оцінювання логістичних систем є актуальним науковим та практичним завданням в управлінні сучасним підприємством. Оцінка ефективності логістики дозволяє виявити слабкі місця, оптимізувати витрати, забезпечити відповідність очікуванням клієнтів та є основою для прийняття стратегічних рішень. Вибір критеріїв та показників оцінювання суттєво впливає на застосування конкретного методичного підходу визначення ефективності логістичної системи, визначаючи фокус, інструментарій, часову перспективу та цілі оцінювання.

### **Список використаних джерел:**

1. Логістичний менеджмент: навчально-методичний комплекс з дисципліни: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: С.В.Смерічевська.. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 160 с.
2. Мельникова К. В. Ефективність діяльності логістичних систем. *Бізнес Інформ*. 2021. №12. С. 283-287.